

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2001-2002

11 oktober 2001

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU, NATUURBEHOUD EN RUIMTELIJKE ORDENING

Interpellatie van de heer Johan Malcorps tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het stortbeleid en de gezondheidseffecten van stortplaatsen voor de omwonenden
Met redenen omklede motie

Interpellatie van mevrouw Marleen Van den Eynde tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het terugdringen van het zwerfvuil, onder meer via het invoeren van statiegeld op drankblikjes
Vraag om uitleg van de heer Erik Matthijs tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het statiegeld op blikjes
Met redenen omklede motie

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Van den Eynde tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de opvolging van de Vlaremnorm bij crematoria

Vraag om uitleg van de heer Carl Decaluwe tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de achterstallige betalingen voor afvalwaterheffing

Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening

Donderdag 11 oktober 2001

VOORZITTER : De heer Jacques Timmermans

– *De interpellatie wordt gehouden om 10.01 uur.*

Interpellatie van de heer Johan Malcorps tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het stortbeleid en de gezondheidseffecten van stortplaatsen voor de omwonenden

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Malcorps tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het stortbeleid en de gezondheidseffecten van stortplaatsen voor de omwonenden.

De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, de bedoeling van deze interpellatie is om samen met de commissie de problematiek van de stortplaatsen in Vlaanderen even te overlopen, mede in opvolging van de werkzaamheden van de commissie ad hoc Milieu en Gezondheid. Stortplaatsen blijken immers een groot risico te blijven vormen voor de gezondheid van de omwonenden.

Ik verwijs in dit verband naar de Eurohazcon-studie van 1998 waarin werd aangetoond dat er een verhoogd risico was op congenitale afwijkingen in de directe omgeving, met name binnen een straal van 3 tot zelfs 7 kilometer, van storten voor gevaarlijk afval. In België waren de Stonnemaar in Beerse, de Rendelaar in Olen en de Hooge Maey in Antwerpen bij dit Europees onderzoek betrokken.

Ook een aantal stortplaatsen in Engeland werd onderzocht, wat daar tot grote ongerustheid leidde. Het gevolg was dat de Britse regering nieuw onderzoek liet verrichten naar mogelijke geboortefwijkingen in de buurt van alle stortplaatsen, zowel

die voor gevaarlijk als voor gewoon huishoudelijk afval.

De besluiten van dit onderzoek raakten in augustus van dit jaar bekend. Ze zijn niet eenduidig, maar wijzen toch in de richting van een licht verhoogd risico, ook voor huishoudelijke storten. Bij kinderen die geboren waren binnen een straal van 2 kilometer van stortplaatsen werd immers een verhoogd risico op geboortefwijkingen, gaande van een lager geboortegewicht tot congenitale afwijkingen, vastgesteld, schommelend tussen + 19 percent en – 4 percent. Het gemiddelde lag op 1 percent meer risico. In de buurt van bijzondere storten, waar naast huishoudelijk afval ook bepaalde industriële afvalstoffen worden toegelaten, lag het risico duidelijk hoger. Dat was voor diverse politici en milieuverenigingen in Engeland voldoende reden om op te roepen tot minder storten, meer recycling en een verdere verhoging van storthoeffinen.

Een afstand van gemiddeld 2 kilometer is overigens nog zeer ruim bemeten. Het risico op gezondheidseffecten voor mensen die vlakbij een stort wonen, zal navenant veel hoger liggen. Dat bewijst het belang van een goede afstandsregeling ten opzichte van stortplaatsen of van alle andere afvalverwerkende inrichtingen.

In artikel 5.2.1.4 van Vlarem II bis zijn algemene bepalingen opgenomen betreffende de afstand van inrichtingen voor de verwerking van afvalstoffen ten opzichte van woonwijken, recreatiegebieden, groengebieden, enzovoort. Dit artikel kwam in de plaats van een vroegere bepaling in de eerste versie van Vlarem II, het toenmalig artikel 102 in hoofdstuk V, waarin een afstand van minimum 200 meter werd opgelegd tussen stortplaatsen en woongebieden, woonuitbreidingsgebieden, recreatiegebieden, parkgebieden en beschermde natuurgebieden.

Malcorps

In antwoord op mijn schriftelijke vraag nummer 314 van 19 juni 1997 antwoordde de vorige minister van Leefmilieu dat de reglementering van een minimale afstand tussen storten en hindergevoelige gebieden bewust was weggelaten. Men wilde immers de beperking van dit soort hinder overlaten aan de appreciatiebevoegdheden van de vergunningverlenende overheden en de betrokken adviescommissies, in het kader van de ruimere zorgplicht zoals die wordt omschreven in artikel 5.2.1.4. De minister wou toen absoluut niet het risico lopen een soort rechtsnorm in te stellen door bijvoorbeeld via een omzendbrief of zelfs maar een toelichting bij dit artikel toch een formeel toe te passen afstandswaarde te suggereren.

Blijft het feit dat daardoor diverse omwonenden van zowel storten voor gevaarlijk afval, van monostorten of van storten voor huishoudelijk afval in de kou blijven staan. Zij kunnen zich niet op een objectieve afstandsnorm beroepen.

Mevrouw de minister, u gaf zelf reeds aan, in antwoord op een vroegere vraag van de heer Ramon, dat bij de lopende herevaluatie van Vlarem zou worden onderzocht of de huidige regeling voldoende garanties biedt inzake afstand en overlast, of dat er beter opnieuw een concrete afstandregel zou worden opgelegd. Inmiddels zijn we een jaar verder en is het interessant te horen welk antwoord u daarop wenst te geven.

Een schrijnende illustratie van dit probleem is het dispuut rond het stort te Lendeledede, met jaren protest en zelfs een ondertussen afgelopen hongerstaking voor het gemeentehuis tot gevolg. Gezien het hier blijkbaar om zeer kleine afstanden gaat tussen stortplaats en woonhuizen, namelijk pakweg 15 tot 20 meter, is het risico op gezondheidsproblemen uiteraard niet te onderschatten. Blijkbaar echter heeft de appreciatiebevoegdheid van de diverse bevoegde overheden intussen nog niet geleid tot een aanvaardbare afbakening van de stortactiviteiten.

Ook rond andere storten voor huishoudelijk of voor gevaarlijk afval blijft dit probleem evenwel acuut. Ik verwijs bijvoorbeeld naar het stort van Zonnebeke dat ook reeds diverse malen in dit verband werd aangekaart door onze fractie.

Belangrijker nog dan het afstandsprobleem is de vraag naar de toekomst van het storten zelf. Net omwille van de negatieve effecten van storten op gezondheid en milieu staat storten terecht het

laagst gerangschikt op de ladder van Lansink. Voor huishoudelijk en daarmee gelijkgesteld afval zitten we met betrekking tot het storten in een uitstap-scenario. Voor de meeste fracties geldt al een principieel stortverbod. We verkeren op dit moment omzeggens in de blessuretijd : verschillende stortplaatsen hebben tijdelijk – in afwijking van het stortverbod – nog verlengingen gekregen van hun stortvergunning. Volgens het Voortgangsrapport 2000 in verband met het HHA-uitvoeringsplan werd in 2000 in totaal nog voor 1.065.000 ton huishoudelijk en gelijkgesteld bedrijfsafval of ongesorteerde bedrijfsafvalstoffen een afwijking verleend tot 31 maart 2001. Voor het grootste deel gaat het om met huishoudelijk afval gelijkgesteld bedrijfsafval. In Lendeledede gaat het ook enkel om bedrijfsafval. De grootste afwijking is die voor het REMO-stort. In vergelijking met de vorige reeks afwijkingen, toegestaan in juni 1998, gaat het om een afname van amper 5 percent. Anderzijds werd 22 percent van de gevraagde afwijkende stortcapaciteit niet toegestaan. Een nieuw HHA-vijfjarenplan ontbreekt voorlopig. Mevrouw de minister, kunt u toch al meedelen welke afwijkingen verlengd werden na maart 2001 en wat uw verdere planning is terzake ? Tegen wanneer denkt u dat er een eind komt aan de afwijkingen, voor huishoudelijk afval enerzijds, en voor vergelijkbaar bedrijfsafval anderzijds ?

Voor industrieel afval werkt de OVAM al enige jaren aan het in kaart brengen van de hoeveelheden bedrijfsafval in de verschillende sectoren. Een goede inventarisatie is nodig om te komen tot een planmatige aanpak. De jaarlijkse meldingsplicht voor afval wordt nu beperkt tot die bedrijven die grote of gevaarlijke afvalstromen voortbrengen. De hoeveelheden afval die vrijkomen bij andere bedrijven worden via steekproeven in kaart gebracht. 'Een volgende stap', zo lezen we in de beleidsnota, 'is het vastleggen van doelstellingen inzake preventie en recuperatie'. Mevrouw de minister, hoever staat het hiermee ? De industriële afvalberg is immers veel groter dan de huishoudelijke.

MIRA-S 2000 stelt dat men moet rekenen dat er zeven keer meer bedrijfsafval wordt geproduceerd dan huishoudelijk afval. Het zou gaan om een goede 39 miljoen ton, waarvan 22,7 miljoen ton afval van de industrie in meer strikte zin, en de rest afkomstig van de tertiaire sector, dus van handel, diensten en transport. Daartegenover staat 3,1 miljoen ton huishoudelijk afval en 1,1 miljoen ton ongesorteerd bedrijfsafval. In het uitvoeringsplan 'Gescheiden Inzameling Bedrijfsafval van Kleine Ondernemingen' gaat men uit van een goede 3 miljoen ton bedrijfsafval alleen al van ondernemingen

Malcorps

met minder dan 10 werknemers, inclusief inert bouw- en sloopafval. Allicht zullen deze cijfers elkaar gedeeltelijk overlappen.

Het belangrijkste gegeven is echter dat van de 22,7 miljoen ton echt industrieel afval in de strikte zin van het woord er 9 percent, dus 2,2 miljoen ton, gevaarlijk bedrijfsafval is. 48 percent daarvan wordt nog gestort. Een belangrijk deel wordt ook verbrand. Volgens MIRA-S zou de totale hoeveelheid industrieel afval in de strikte zin van het woord overigens sterk toenemen tot 38 miljoen ton afval in 1998. Dit is een toename met maar liefst 67 percent en toont aan dat er in deze sector nog heel wat werk te verrichten is.

In die zin is het belangrijk dat de OVAM via een uitvoerige Ecolas-studie de reële kost van bedrijfsafvalstoffen in kaart bracht en vervolgens via het Mambo-project – waarbij Mambo voor Minder Afval Meer Bedrijfsopbrengsten staat – bedrijven tracht te sensibiliseren voor een meer doorgedreven preventiebeleid.

Het is hoe dan ook nuttig om ook voor de diverse industriële afvalstromen ofwel sectorale uitvoeringsplannen, zoals voor bouw- en sloopafval, houtafval, KMO-afval, organisch-biologisch afval en slib, ofwel MBO's, zoals voor autowrakken, rubberbanden, oud papier, verpakkingsafval, batterijen, oude geneesmiddelen, afvalolie, wit- en bruingoed ter beschikking te hebben, of beide.

Daarnaast is een totaal industrieel afvalstoffenplan misschien geen slecht idee. Een totaal plan kan een beter zicht bieden op alle instrumenten, gaande van uitvoeringsplannen per deelcategorie, MBO's met bedrijfstakken, wettelijke verplichtingen voor een reeks deelstromen zoals voorzien in Vlarea, maar ook op ontradringsmechanismen zoals heffingen of stimuli voor preventie en recuperatie. Daarbij kunnen ook duidelijke doelstellingen worden aangegeven die na verloop van tijd controleerbaar zijn.

Zo zou men kunnen stellen dat tegen 2007 de hoeveelheid bedrijfsafval per eenheid product met x percent moet zijn verminderd tegenover bijvoorbeeld 2002 – dat is een kwantitatieve doelstelling –, ofwel dat het impact van het industrieel afval, te meten via een reeks indicatoren, moet zijn verminderd – een kwalitatieve doelstelling.

In elk geval moet voorrang worden gegeven aan gevaarlijke afvalstromen zoals solventen, cyaniden,

pesticidenresten, teerhoudende producten, inktten, verven, harsen, enzovoort. Daarbij moet absolute prioriteit worden gegeven aan verwijderingsplannen voor verboden gevaarlijke stoffen zoals PCB's en asbest, maar ook bepaalde pesticiden of met bepaalde pesticiden behandeld materiaal, zoals bijvoorbeeld hout behandeld met PCP of andere producten.

Enkel op die wijze kan een planning worden opge maakt van de noodzakelijke capaciteit aan klasse 1-stortcapaciteit, aan industriële verbrandingsinstallaties en verbrandingsovens voor gevaarlijk afval, en ook aan de noodzakelijke initiatieven inzake preventie en recuperatie in de sector van het industrieel afval.

Mevrouw de minister, welke planning en timing overwegen u en de OVAM ? Wordt naar Engels voorbeeld ook in Vlaanderen opvolging gegeven aan de mogelijke gezondheidsproblemen in de omgeving van afvalstorten, in het kader van de lopende beleidsinitiatieven inzake gezondheid en milieu ? Tot welke besluiten bent u gekomen in verband met de wenselijkheid van een expliciete afstandsregeling tussen stortplaatsen enerzijds en woon-, groen- of recreatiezones anderzijds ? Wat gebeurt er met andere afvalverwerkingsinrichtingen ? Welke afwijkingen inzake huishoudelijk en daarmee gelijkgesteld bedrijfsafval op het stortverbod werden verlengd na maart 2001, en wat is uw verdere planning ? Wanneer komt er een eind aan de afwijkingen voor huishoudelijk afval enerzijds, en voor vergelijkbaar bedrijfsafval anderzijds ? Welke planning en timing hanteert u voor industrieel afval, voor de diverse uitvoeringsplannen en MBO's, en voor een meer algemene aanpak ? Zullen ook de gevaarlijke afvalstoffen, bijvoorbeeld solventen, planmatig worden aangepakt ?

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, mijnheer Malcorps, u weet dat we in de eerste plaats werk willen maken van de aanbevelingen van de commissie ad hoc Milieu en Gezondheid. Het aspect milieu en gezondheid is een beleidsprioriteit, met dien verstande dat dit voor iedereen een nieuw en zeer moeilijk terrein is. Het ligt niet voor de hand om in deze aangelegenheid op korte termijn resultaten te boeken.

Momenteel wordt alle energie gestopt in de oprichting en de operationalisering van het Steunpunt Milieu en Gezondheid. Het zwaartepunt hiervan ligt bij minister Vogels, maar onze diensten werken daar intensief aan mee. Een van de taken van het

Dua

consortium van onderzoekers dat het steunpunt zal vormgeven, is het uitwerken van een systeem van biomonitoring, dat informatie zal geven over de gezondheidseffecten in relatie tot de milieuproblematiek. Het is ook de bedoeling dat er gebiedsgericht wordt gewerkt. Naast de algemene kenmerken over de relatie tussen milieu en gezondheid zal men populaties onderzoeken in de meest vervuilde gebieden van Vlaanderen en die vergelijken met andere gebieden. Men zal ook biomerkers meten in de rest van Vlaanderen. Dat zal in een volgende fase aanleiding geven tot een onderzoek in bepaalde regio's of rond bepaalde pijnbronnen. De situatie in Vlaanderen is zodanig moeilijk dat het zaak zal zijn om een goede keuze te maken. We zouden onderzoek kunnen doen naar stortplaatsen, maar er zijn ook verschillende soorten industriële bedrijvigheden die ons sterk interesseren.

Ik heb in mijn begroting voor 2002 50 miljoen frank uitgetrokken om dat onderzoek mee te ondersteunen. De eerste overlegvergaderingen over welke regio's in aanmerking zullen komen, hebben ondertussen plaatsgevonden. Bij mijn weten zijn stortplaatsen daar niet inbegrepen. Het is vooral de bedoeling sterk vervuilde industriële zones en verbrandingsovens te onderzoeken. Ik zal erop aandringen dat men ook de stortplaatsen in het onderzoek opneemt.

In de richtlijn van 1999 over het storten van afvalstoffen staat dat de bevoegde autoriteiten geen vergunning mogen verlenen voor stortplaatsen, tenzij ze kunnen aantonen dat ze rekening houden met voorschriften over de afstand tussen de grens van het terrein en woon-, landbouw- en recreatiegebieden. Deze richtlijn moest voor 16 juli 2001 geïmplementeerd zijn. De regering heeft op 13 juli een besluit goedgekeurd waarin een aantal belangrijke zaken zijn opgenomen. Er blijft bepaald dat bij de inrichting van een stortplaats rekening moet worden gehouden met de afstand tot een aantal geciteerde gevoelige gebieden. We hebben niet geopteerd om daar minimumafstanden in op te nemen omdat daarvoor de nodige knowhow ontbreekt. We hebben de OVAM de opdracht gegeven voorstellen te doen tot aanpassing van Vlarem in functie van te respecteren afstanden. We moeten ons hierbij baseren op wetenschappelijk gefundeerde afstanden, maar we mogen ons niet blindstaren op afstandsregels. Bij het toekennen van vergunningen is vooral de impact van een bepaalde bedrijvigheid belangrijk.

Voor de andere afvalverwerkingsinrichtingen is de recente afvalverbrandingsrichtlijn, die momenteel wordt omgezet, van toepassing. Dat gaat vooral over de NOx-bepalingen. Hierin staat dat er voorlopig geen afstandsregels worden opgenomen.

Er zijn in het Vlaams Gewest op dit ogenblik een aantal stortverboden voor huishoudelijke en bedrijfsafvalstoffen die zijn opgenomen in Vlarea. Daarin wordt bepaald dat afwijkingen kunnen worden toegekend voor een periode van twee jaar. De exploitant van de stortplaats moet dat telkens opnieuw aanvragen. Momenteel is er nog onvoldoende verwerkingscapaciteit. We moeten er toch op toezien dat er bij calamiteiten bij verbrandingsinstallaties een uitwijkmogelijkheid is. Daarom staan we nog afwijkingen toe.

Op de stortverboden van 1998 inzake huishoudelijk afval werd een aantal afwijkingen toegestaan voor een periode van 2 jaar. Op de stortverboden van 1 juli 2000 inzake bedrijfsafval heb ik in twee rondes een aantal afwijkingen toegestaan, voor de periode van 1 juli 2000 tot 31 maart 2001 en voor de periode van 1 april 2001 tot 31 december 2001. Tegen 1 januari 2002 moeten we de toestand opnieuw evalueren en zullen we, vrees ik, opnieuw beperkte afwijkingen moeten verlenen. Ik heb deze beslissing genomen om de afwijkingsperiode te beperken. Vroeger was dat 2 jaar, nu is dat maximum 9 maand. De afwijkingen die worden verleend voor de periode van 1 april 2001 tot 31 december 2001 bedragen 120.950 ton voor huishoudelijk afval, en 613.850 ton voor het bedrijfsafval. Dat zijn nog steeds grote hoeveelheden, maar er is al een gedeeltelijke afbouw geweest.

We verwachten dat de hoeveelheid te storten afval na 1 januari 2002 verder kan worden verminderd, evenwel zonder dat ze tot nul zal kunnen worden herleid. In de komende maanden zullen we op basis van een nieuwe evaluatie nagaan in hoeverre we restrictiever kunnen zijn in het toestaan van afwijkingen. Het is immers de bedoeling om een en ander zo snel mogelijk volledig af te bouwen.

Preventie van huishoudelijk afval en daarmee gelijkgesteld bedrijfsafval heeft in feite te maken met een planmatige aanpak van de bedrijfsafvalstoffen, zowel wat betreft de beheersing als wat betreft het beheer van het afval door hergebruik, recyclage, enzovoort. Vorig jaar is al begonnen met het Strategisch Project Afvalpreventie of SPAP.

Een van de belangrijkste deelprojecten daarvan is de afvalpreventie in bedrijven. Dat project omvat een grootschalige preventiecampagne in 2002, en

Dua

een intensieve samenwerking met intermediaire organisaties om de bestaande kennis bij de bedrijven te brengen. Er wordt dus ook samengewerkt met de mensen die milieu-opleidingen verzorgen en met de milieuambtenaren. In het najaar begint een informatiepunt ecodesign dat bedrijven moet stimuleren in hun zoektocht naar duurzame producten en processen.

Andere onderdelen van het SPAP zijn eveneens gericht op afvalpreventie. Er wordt onderzocht hoe de verantwoordelijkheid van de producenten via de aanvaardingsplicht effectief kan bijdragen tot de realisatie van de beleidsdoelstellingen.

Tevens wordt de inzet van fiscale instrumenten onderzocht. Persoonlijk ben ik voorstander van een verhoging van de heffingen op het storten. Dat werd evenwel nog niet besproken. Het is een gevoelig onderwerp, maar er zit een grote logica in. Nu is de heffing hoger dan voor afvalverbranding, maar als de prijs van de afvalverbranding wordt meegerekend, blijkt storten toch nog goedkoper te zijn. Dat is een van de redenen waarom de bestaande verbrandingscapaciteit soms niet ten volle wordt benut. Zeker de gemeenten verkiezen om die reden te storten. Het is echter nog maar een idee, waarover later kan worden gedebatteerd.

De MBO's en de aanvaardingsplicht worden van zeer nabij gevolgd en geëvalueerd. Daarover wordt ook aan het Vlaams Parlement gerapporteerd. De resoluties die in het parlement worden goedgekeurd, dienen als basis voor de onderhandelingen over de bijsturing van de beheersorganisaties en over de MBO's.

Er zullen nieuwe aanvaardingsplichten worden ingevoerd bij de wijziging van Vlarea die momenteel wordt voorbereid. Het gaat onder andere over minerale oliën, vetten, matrassen, landbouwfolies, fotografisch afval, hout en textiel. Dat lijkt wat gefragmenteerd, maar we moeten in de afvalstromen nagaan welke materialen een groot pakket vormen, en daar een aanvaardingsplicht voor proberen te realiseren. Uit onderzoek door de OVAM is gebleken dat dit de belangrijkste afvalstromen zijn die in aanmerking komen voor nieuwe aanvaardingsplichten. Bedrijven krijgen voor bijkomende stromen de plicht opgelegd ze selectief bij te houden. Het betreft groenafval, hout, enzovoort.

Tegen medio 2002 zullen indicatoren worden ontwikkeld om de productie van bedrijfsafvalstoffen preciezer te monitoren. Dat is een belangrijk dis-

cussiepunt. We proberen afvalstoffen niet zozeer aan bedrijven te linken, maar aan de productieprocessen in de bedrijven. Dat is eigenlijk evident, omdat op die manier kan worden ingespeeld op de productiemomenten in de bedrijven waarmee er problemen zijn.

Behalve aan dit strategisch project wordt bij de OVAM ook gewerkt aan het vastleggen van prioriteiten voor bedrijfsafvalstoffen. Dat zal klaar zijn tegen de tweede helft van 2002. Het is de bedoeling afvalstoffen te selecteren die prioritair moeten worden aangepakt. Een van de belangrijkste criteria daarbij is de schadelijkheid van de afvalstoffen. Per afvalstroom zullen doelstellingen worden bepaald. Er zal een planning van de uit te voeren acties worden opgesteld.

Voor KMO-afval en voor organisch-biologisch afval hebben we al een apart plan. Er is ook een herziening bezig van het bouw- en sloopafvalplan. Een slibplan en een plan voor baggerspecie zijn in opmaak. Ten slotte wordt ook gewerkt aan een plan voor hoogcalorische afvalstromen, die in de toekomst belangrijk zullen zijn.

Mijnheer Malcorps, we zijn dus op verschillende niveaus bezig met preventie. We zullen uw punt betreffende het heffingenbeleid daarin opnemen.

De voorzitter : De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Mevrouw de minister, ik ben onder de indruk van uw antwoord. Alleen de afstandsregeling baart me nog zorgen. Het is goed dat die onderzocht werd, maar u hebt dat twee jaar geleden al beloofd. Dit aspect zou nu toch eens mogen worden afgewerkt. Situaties zoals in Lendelede of Zonnebeke zijn onhoudbaar. Daar wordt vlak naast de huizen afval opgehoopt.

Er zou een minimale regeling in Vlarem moeten worden opgenomen. Het feit dat de vergunningverlenende overheid een appreciatiebevoegdheid kan uitoefenen, blijkt nergens toe te leiden. U zou natuurlijk voor een aantal dingen geen vergunning meer kunnen afleveren, maar het zou toch beter worden vastgelegd, zodat er zekerheid is voor mensen die in de buurt van een stort wonen. Zelfs ongeacht de gezondheidseffecten, kan dit niet. Die mensen hebben dan ook terecht geprotesteerd.

U kiest er duidelijk voor het storten te ontmoedigen en verder af te bouwen. Het gaat echter bijzonder traag, dus misschien moeten we toch maar aan extra fiscale middelen denken. Het moet immers

Malcorps

duidelijk zijn dat storten onderaan de ladder van Lansink bengelt.

Omtrent bedrijfsafval is er allerlei bezig, maar het geheel is nogal versnipperd. Ik ben veeleer voor een groot plan met betrekking tot industrieel afval. De totale hoeveelheid blijft immers spectaculair toenemen. De dioxine-uitstoot bijvoorbeeld is in Vlaanderen niet meer in hoofdzaak te zoeken bij de verbranding van huishoudelijk afval, maar bij de industrie. Het industrieel afval zal op termijn een groter probleem blijken dan het huishoudelijk afval.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Het is de bedoeling het storten af te bouwen. We moeten proberen daar zo vlug mogelijk mee te stoppen. Er is echter een aantal storten, en we kunnen ons afvragen of de ligging van zo'n stort op 15 meter van de huizen verantwoord is. Daar moeten we de nodige conclusies uit trekken ten aanzien van het vergunningenbeleid.

De OVAM zal een studie uitvoeren naar de afstandsregel. De storten die er liggen, liggen er. Daar moeten we dan ook consequent mee omgaan. Zoveel nieuwe storten zullen we toch niet meer aanleggen ? Het zou heel wat werk kosten om tot afstandsregels te komen, en tegen de tijd dat ze klaar kunnen zijn, zijn ze misschien niet meer nodig.

De heer Johan Malcorps : Mevrouw de minister, als u van plan bent de storten op korte termijn te sluiten, dan ga ik daarmee akkoord. Als u dat niet van plan bent, dan vind ik dat die afstandsregel ook voor bestaande storten moet worden ingevoerd.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door de heer Malcorps werd het besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering. Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Interpellatie van mevrouw Marleen Van den Eynde tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het terugdringen van het zwerfvuil, onder meer via het invoeren van statiegeld op drankblikjes**Vraag om uitleg van de heer Erik Matthijs tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het statiegeld op blikjes**

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van mevrouw Van den Eynde tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het terugdringen van het zwerfvuil, onder meer via het invoeren van statiegeld op drankblikjes, met daaraan toegevoegd de vraag om uitleg van de heer Matthijs tot minister Dua, over het statiegeld op blikjes.

Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, de hoeveelheid afval langs onze wegen neemt ieder jaar toe. Jaarlijks zou het om 2000 ton zwerfvuil gaan. Dat is dus een zeer groot probleem.

Zwerfvuil bestaat voor een groot deel uit drankblikjes en sigarettenpeuken. Daarom startte er een tijdje geleden een mediacampagne om zwerfvuil tegen te gaan. Het was vooral de bedoeling een gedragsverandering bij de burger teweeg te brengen. Er werden ook grote opruimacties voorgesteld die lokaal zouden worden georganiseerd. De OVAM zou voor ondersteuning zorgen op communicatief en logistiek vlak. Zijn deze inspanningen in de praktijk vergeefse moeite of een tijdelijk fenomeen ? Hoe evalueert de minister de gemeentelijke inspanningen ? Ondanks de inspanningen van de gemeenten en van de OVAM lijkt er nog steeds een zeer grote hoeveelheid zwerfvuil te zijn. Uiteraard zoekt de minister oplossingen, en uiteraard is dat niet zo eenvoudig.

Onlangs werd een voorstel van de minister in de media bekendgemaakt. Zij zal het probleem trachten aan te pakken door statiegeld op drankblikjes en sigarettenpeuken in te voeren, omdat die langs onze wegen het meest worden gevonden. Nochtans is de minister in september 2001 reeds met een nieuw project begonnen in Zonhoven : 'Retour is terug'. De Zonhovenaars krijgen bij het terugbrengen van drankverpakkingen een vergoeding. Hoe loopt het project ? Zijn er al resultaten ? Wat vinden de Zonhovenaars van het project ?

Van den Eynde

Bij de voorstelling van de campagne maakte de minister bekend dat ze van plan is 10 frank statiegeld te vragen per blikje, om te verhinderen dat die blikjes bij het zwerfvuil terechtkomen. Sommige drankblikjes zullen door dit statiegeld echter verdubbelen in aankooprijks. Waarom zoekt de minister niet eerst samen met de sector naar oplossingen ?

Hoe zit het trouwens met de andere gewesten ? Het statiegeld zou alleen voor Vlaanderen gelden. Dat zou in de praktijk kunnen betekenen dat men als pendelaar naar een ander gewest, een goede zaak zou kunnen doen door blikjes vanuit dat andere gewest naar Vlaanderen te brengen.

Mevrouw de minister, er is een praktisch probleem in verband met het inleveren van de blikjes bij de drankhandelaar. Waar moeten zij de teruggebrachte verpakkingen bewaren ? Hoe zal een en ander praktisch en hygiënisch in goede banen worden geleid ? Het retourproject kan gelden als experiment, maar ik denk niet dat er al een evaluatie is. Het project is immers nog maar pas gestart.

Mevrouw de minister, onze fractie wil mee zoeken naar een oplossing voor het zwerfvuilprobleem. Het gedrag van de burger moet immers veranderen. Toch moet de minister vooral samen met de verpakkingindustrie naar alternatieven zoeken. De bevolking die al jaren haar blikjes in de PMD-zak deponeert, mag echter geen verkeerd signaal krijgen. Er moet duidelijkheid komen.

Ik heb nog een aantal vragen. Is die 10 frank statiegeld een heffing boven op de geplande ecotaks, of wordt de ecotaks op die blikjes afgevoerd ? Hoeveel zal een blikje kosten in de toekomst ? In welke mate en met welk resultaat is er overlegd met andere gewesten ? Zal deze heffing ook in de andere gewesten worden ingevoerd ? Hoe ziet de minister de inzameling van de drankblikjes bij de handelaars verlopen ? In welke opslagcapaciteit moet de handelaar voorzien ? Is dat allemaal hygiënisch ?

Uit de persberichten blijkt dat de minister nog moet overleggen met de sector. Waarom heeft de minister geen overleg gepleegd voor ze de invoering van het statiegeld bekendmaakte ? Is er overleg geweest met de handelaars ? Zij vormen toch een belangrijke schakel in het systeem.

Slechts een klein persbericht vermeldde dat de minister ook het probleem van de sigarettenpeukjes

wil aanpakken. Hoe zal dit worden georganiseerd ? Is er overleg geweest met de tabakssector ?

De minister lijkt zelf ontgoocheld over de afvalcampagne van de OVAM. Was de campagne die in 2001 is gevoerd, dan ontoereikend ? Kan de minister die campagne, die 31.415.719 frank kost, nog bijsturen ? Wat zal het thema van de afvalpreventiecampagne in 2002 zijn en in welke financiële middelen is daarvoor voorzien ? Welke maatregelen acht de minister nodig om het zwerfvuil op een gedegen manier aan te pakken, zonder dat er voor elk afvalproduct een MBO of statiegeld moet worden ingevoerd ?

De voorzitter : De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ondanks de nobele en lovenswaardige intentie van de minister om het zwerfvuil in ons gewest te verminderen, is dit initiatief door de sector en de deskundigen niet zo goed of zelfs slecht onthaald. Overleg met de administratie, met de andere gewesten en met de federale regering had juridische bezwaren tegen dit voorstel kunnen vermijden.

Er zijn wel degelijk juridische bezwaren tegen het voorstel van de minister. Statiegeld op verpakkingen valt volgens de Raad van State onder de productnorm en is daarom een federale aangelegenheid. De minister treedt hier dus buiten haar bevoegdheid. Ze treedt zeker buiten haar bevoegdheid als ze zegt dat ze het statiegeld in Vlaanderen sowieso zal invoeren, ook al volgen de federale regering en de andere gewesten haar redenering niet.

Er zijn ook bezwaren van praktische aard. De sector, de handelaars en de producenten schatten de kosten voor de invoering van het statiegeld op miljarden. Slechts 0,2 percent van de blikjes zou volgens hen bij het zwerfvuil belanden.

Andere landen hebben al ervaring met een statiegeldsysteem en die ervaringen pleiten tegen de invoering ervan. In Nederland gaat 30 percent van de verpakkingen met statiegeld niet terug naar de winkels. In de VS creëerde men zelfs een markt voor verpakkingen, omdat het statiegeldtarief hoger was dan de productieprijzen van een blikje. Dat zou ook in België het geval kunnen zijn.

Waar dienen blikjes voor ? De bedoeling van een blikje is een handige drankverpakking te hebben voor drank die men meeneemt of onderweg koopt, bijvoorbeeld op een perron. Men gebruikt ze niet echt thuis, waar het sorteren trouwens vrij goed is

Matthijs

ingeburgerd. Het kopen van een blikje onderweg zal dus niet verminderen en het weggooien ervan in de eerste vuilnisbak die men tegenkomt ook niet.

Mevrouw de minister, om het zwerfvuil aan te pakken, is een globaal plan nodig. Dat is dus meer dan een voorstel voor statiegeld alleen. Is de minister van plan haar voorstel uit te voeren ? Wordt er overleg gepleegd met de andere gewesten ? Wat is de reactie van de minister op de stelling van de Raad van State ? Is er een concreet plan voor een globale aanpak ?

De voorzitter : De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Het verbaast mij dat mevrouw Van den Eynde en de heer Matthijs de verdediging van de verpakkingsindustrie op zich nemen. FOST Plus spelt ons de les en zegt hoe we een en ander moeten organiseren, maar neemt ondertussen niet volledig de verantwoordelijkheid op. Zwerfvuil is een groot pijnpunt. Iedereen van ons weet toch dat de blikjes te pas en te onpas worden achtergelaten. Het minste dat men kan verwachten, is dat de sector, die om de ecotaks te ontwijken ooit de FOST-Plusconstructie heeft opgezet, de verantwoordelijkheid neemt voor al het afval en niet slechts voor een deel ervan. Nu draagt hij de verantwoordelijkheid voor het zwerfvuil niet.

Het is niet zo dat het systeem niet zou kunnen werken. In andere landen werkt het wel. Het grootste deel van de blikjes waarop statiegeld wordt gevraagd, komt terug naar de winkels. Er zijn daar zelfs jongeren die blikjes zoeken en inzamelen, om wat geld te verdienen.

Ik zou zelf nog een stap verder gaan. Ik ben met vakantie geweest in Denemarken en daar zijn geen blikjes te vinden in de supermarkt. Dat kan dus ook. De blikjes die men in Denemarken als zwerfvuil vindt, zijn buitenlandse blikjes. De toeristen brengen die mee. In de Deense winkels zelf vindt men helemaal geen blikjes.

Dit systeem wordt nu echter door Europa ondergraven. Als politici zouden we toch moeten kunnen uitmaken wat de regels zijn en wat we willen, zonder ons de les te laten dicteren door de verpakkingsindustrie, die uiteraard alleen haar eigen belangen verdedigt.

De heer Paul Wille : Mijnheer de voorzitter, mijn taal zal wat minder gespierd zijn dan die van de

heer Malcorps. Ik wil graag weten of er in de Vlaamse regering over het initiatief van de minister overleg geweest is of nog zal plaatshebben, en of hierover een consensus bestaat. Zelf denk ik eigenlijk dat hierover geen consensus bestaat.

Wat ik me ook afvraag, is of die maatregel inhoudelijk niet in strijd is met de wetgeving op de ecotaks, zowel in de oude als de nieuwe vorm. Ik denk dat er in die zin een probleem rijst. De oude wetgeving zegt dat men vrijgesteld wordt van de taks als men een bepaalde graad van recyclage haalt. Volgens mij haalt FOST Plus op dit ogenblik die graad voor drankblikjes dankzij de selectieve inzameling in de fameuze blauwe zak.

De nieuwe wet zegt echter dat wegwerpverpakkingen sowieso onderworpen zijn aan de ecotaks en niet kunnen genieten van een ecobonus. Mevrouw de minister, u wilt daarop nu ook statiegeld op heffen, terwijl u eigenlijk niet de bevoegdheid hebt om daaraan ook een vrijstelling van taks te koppelen. Dat is een kronkel in uw redenering die ik voorlopig niet kan begrijpen.

Uw uitgangspunt is natuurlijk juist : het vermijden van zwerfvuil. Het zou toch wel interessant zijn om te weten wat de compositie van dat zwerfvuil is, hoeveel drankblikjes er los in de handel worden verkocht en hoeveel er deel uitmaken van huishoudelijk gebruik. Zolang men dat niet goed weet, kan men volgens mij niet met verklaringen komen over wat ermee moet gebeuren. Als men statiegeld wil invoeren omwille van een gedeeltelijk probleem, en als dat statiegeld dan ingevoerd wordt op het geheel in plaats van op het deel, dan heeft dat een aantal economische consequenties waar men voldoende rekening mee moet houden. Een dergelijk stelsel zou, wanneer men dat wil uitvoeren, meebrengen dat er een heel ander circuit van terugname moet zijn. Er moeten waarschijnlijk zelfs gespecialiseerde machines komen en een akkoord met verdelers en handelaars.

Toen ik het hele mediagebeuren in verband met deze zaak zag, dacht ik, de tactische en strategische zetten van de minister toch wat kennende, dat ze dat misschien deed om zichzelf in een betere positie te brengen tegenover FOST Plus. Daarom stel ik de vraag hoe ver het staat met de onderhandelingen van FOST Plus. Als ik daarover meer zou weten, zou ik waarschijnlijk uw diepe zieleroerselen beter kunnen begrijpen.

De voorzitter : De heer Geraerts heeft het woord.

De heer Jean Geraerts : Mevrouw de minister, ik moet de heer Malcorps toch ook antwoorden dat hij het hier heeft over het niet-toelaten van blikjes. Ik ben daar volledig mee akkoord, maar dat is uiteindelijk iets wat van het beleid moet komen. Nu Agalev in het beleid zit, zou het misschien gunstig zijn om daarvan gebruik te maken om de blikjes te verbieden.

Mevrouw de minister, tot het zwerfvuil behoren ook veel sigarettenpeukjes. U weet dat men in Sint-Truiden werkt aan een project rond dit thema. Het Belang van Limburg uit die periode meldt echter dat u gezegd hebt dat de verpakking die men nodig heeft om die peukjes op te ruimen, veel meer afval met zich meebrengt dan de peukjes zelf. Is dit inderdaad een uitspraak van u of is dat een kwakkel van het Belang van Limburg ?

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik wil eerst de zaak globaal situeren. Ik denk dat we het er allemaal over eens zijn dat we in het afvalbeleid de principes van de ladder van Lansink moeten volgen, waarover ik het hier al dikwijls gehad heb. We moeten op de eerste plaats afval voorkomen, als het niet voorkomen kan worden, hergebruiken, dan recycleren, enzovoort.

We moeten zeker een beslissing nemen over het verpakkingsafval, want dat is een van de grootste componenten in het huishoudelijk afval. Voor mij is het de eerste prioriteit ervoor te zorgen dat er een verschuiving is van eenmalig bruikbare naar meervoudig bruikbare recipiënten.

Op federaal niveau is er de ecotaks-ecoboniwet, die hopelijk vanaf 1 maart 2002 in werking zal treden, zoals minister Reynders beloofde. Die wet wacht nu op het fiat van Europa. Ik verwacht er zeer veel van op het vlak van de verschuiving van eenmalig naar meermaals bruikbare verpakkingen.

Ik wil ook nog even terugkomen op het initiatief in Zonhoven. Binnen mijn mogelijkheden is het promoten van dit soort retoursystemen een van de dingen die ik kan doen. Het gemeentebestuur van Zonhoven heeft de zaak zeer knap aangepakt : ze hebben een overeenkomst gesloten met alle handelaars en met een grootwarenhuis. Als een klant in de winkel een glazen fles koopt, steekt hij een soort bankkaart in een machientje en krijgt hij een bonus. Zo spaart men punten per herbruikbare fles die men koopt, en op het einde van het jaar kan men met zijn retourkaart naar het gemeentebestuur gaan. Daarmee kan men dan maximum 1500

frank ontvangen als beloning voor het voorbeeldig aankoopgedrag.

Dit initiatief loopt slechts in één gemeente en is slechts enkele weken geleden opgestart. Voorlopig kan ik hiervan dus nog geen evaluatie maken, mevrouw Van den Eynde. We zullen zien hoe de zaak draait. Het is de bedoeling dat de intercommunale het eventueel overneemt voor alle gemeenten. Als het goed gaat, kunnen we overwegen om dit systeem in te voeren in heel Vlaanderen, met dien verstande dat het misschien niet nodig zal zijn als de federale wetgeving zeer effectief blijkt. Als er dankzij de federale wetgeving een grote verschuiving is, zijn dergelijke aanmoedigingsacties misschien niet meer nodig.

Het systeem van zo'n duurzaamheidskaart vind ik echter zeer interessant. We moeten het daar zeker over hebben in het kader van het milieuconvenant, omdat het een zeer grote sensibiliserende functie kan hebben voor de bevolking. De eerste prioriteit is dus de verschuiving naar herbruikbare verpakkingen.

Daarnaast is er de problematiek van het zwerfvuil. Ook hier moet er preventie zijn. We moeten ervoor zorgen dat er geen zwerfvuil meer is. Als er iets is waarover veel klachten binnenkomen bij de ombudsdiensten van de steden en gemeenten, dan is het wel zwerfvuil. Het werkt de mensen echt op de zenuwen. Ook in Antwerpen is dat een van de signalen die we krijgen. De gemeenten zelf trekken dan natuurlijk bij mij aan de bel, want uiteindelijk zijn zij verantwoordelijk voor het opruimen van dat zwerfvuil. Dat blijkt zeer moeilijk te zijn, ze blijken dat niet aan te kunnen. Als een gemeentebestuur hier echt voor wil zorgen, moet er enorm veel energie worden ingestoken. De "opkuisploegen" en dergelijke kosten vooral ook heel veel geld aan de gemeenten. We hebben ongeveer een jaar geleden het signaal gegeven aan de gemeenten om veel meer te verbaliseren. Men zegt mij echter dat dit bijna niet doenbaar is. Ten eerste is het onmogelijk om naast elk persoon die een blikje koopt een politieagent te zetten, bij wijze van spreken. Dat zou trouwens ook niet doeltreffend werken, want als een controleur de rug draait zijn er toch nog die de blikjes weggooien. Het gaat hier om een slechte gewoonte van een beperkt aandeel van de bevolking, maar het is wel een belangrijk aandeel omdat een grote visuele stempel nagelaten wordt.

Mevrouw Van den Eynde, u hebt misschien gemerkt dat de preventiecampagnes die we voeren ondertussen wat agressiever zijn dan in het verleden, met boodschappen als 'een peukje wordt twee

Dua

jaar effectief' en 'blik is tientallen jaren effectief'. Daarmee kom ik bij een van de vragen van de heer Wille. Waarom voeren we een taks in op blikjes? Dat net blikjes zo belangrijk zijn, blijkt uit een aantal studies, die onder andere uitgevoerd werden in de gemeente van de heer Bex, waar er een zeer grootschalige opruimcampagne plaatsvond. Men heeft dat zeer goed geanalyseerd. Het blijkt dat meer dan de helft van het zwerfvuil bestaat uit verpakkingsafval, waarvan het grootste aandeel ingenomen wordt door blikjes. Het typische aan blikjes is net dat ze tientallen jaren blijven liggen.

In Vlaanderen liggen momenteel 6 miljoen blikjes in het milieu verspreid. Dat cijfer werd bereikt na een extrapolatie op basis van intensieve controles. Op dit moment zwerven er dus 6 miljoen blikjes rond in ons leefmilieu. Per jaar zouden er 2,6 miljoen blikjes in het milieu terechtkomen.

Men kan misschien wel stellen dat dit niet veel is in het totaal van het verpakkingsmateriaal. De verpakkingsindustrie wijst er trouwens ook op dat het maar gaat om 0,2 percent. Het blijft echter een feit dat die 0,2 percent niet minder dan 2,6 miljoen blikjes vertegenwoordigen die elk jaar in onze leefomgeving terechtkomen en die op de zenuwen werken van de mensen. Er moet dus wel degelijk iets gebeuren. Daarom hebben we het idee van een statiegeldsysteem op drankblikjes naar voren geschoven, complementair aan het beleid inzake herbruikbare verpakkingen.

De verpakkingsindustrie heeft daar zogezegd verbaasd op gereageerd. We voeren echter al maanden ook met de verpakkingsindustrie overleg over de zwerfvuilproblematiek. In het kader van dat overleg hebben we al verschillende keren het idee van het statiegeldsysteem naar voren geschoven. We hebben gezegd dat we dat denkkader willen volgen. Als de industrie echter weigert daarover te discussiëren, is het oneerlijk daarna te beweren dat ze niet wist dat wij daarmee bezig waren. Ze is gewoon niet geneigd om daarover te discussiëren. Dat is dus de invalshoek van de verpakkingsindustrie, die ik uiteindelijk wel kan begrijpen.

Ik verklaar me nader. Mijn probleem is dat ik de afvalberg zo klein mogelijk wil houden, haar probleem is dat ze de afvalberg zo groot mogelijk wil houden. De verpakkingsindustrie bestaat immers bij gratie van het verpakkingsafval. In die zin zijn de posities bekend, en heb ik daar ook geen probleem mee. Dat is de logica van het huidige systeem. Vanuit het beleid wil ik echter wel een oplos-

sing vinden voor het afvalprobleem en voor de zwerfvuilproblematiek. Dit laatste is een zeer apart probleem.

De heer Matthijs zegt dat hij inzake het statiegeld heel veel kritiek heeft gehoord van deskundigen. Het spreekt voor zich dat de deskundigen van Fost Plus een zeer negatieve houding aannemen. Ook Unizo stelt zeer veel vragen. Daartegenover staat echter dat we onvoorstelbaar veel positieve reacties krijgen. Ik heb over deze zaak van het statiegeld ongelooflijk veel positieve mails en brieven ontvangen. Daar zijn ook positieve reacties bij vanuit de middenstand. De algemene reactie vanuit de samenleving is dus zeker niet zo negatief.

Dan is er het probleem van de organisatie. Dat is een van de zaken waar we ons inderdaad mee bezig moeten houden. Mijn uitgangspunt is dat we ervoor moeten zorgen dat dit geen kosten met zich meebrengt voor de distributie. In het buitenland is dat trouwens ook zo. Voor grootwarenhuizen is dat uiteraard geen probleem, want die kunnen gewoon een automaat plaatsen. De mensen steken daar hun blikjes in en krijgen zo hun geld terug. Dit moet uiteraard wel zelf door de industrie bekostigd worden. Dit is niet meer dan normaal, want in het kader van de aanvaardingsplicht zou dit het normale principe moeten zijn.

Dit kan ook bij de kleinhandelaars. Ik denk dan onder meer aan krantenwinkels met een blikjesautomaat. Er bestaan bepaalde systemen die de blikjes heel sterk kunnen verkleinen. Naast die blikjesautomaten kunnen de kleinhandelaars ook automaten plaatsen om de gebruikte blikjes in te steken. Mijn uitgangspunt is dat we naar systemen moeten zoeken waarbij de distributie geen kosten heeft en waarbij het voor haar zo gemakkelijk mogelijk wordt gehouden.

Het bijhouden van blikjes is normaal gezien geen probleem, want de mensen moeten dat nu al doen voor hun PMD-zak. In die zin maakt dat weinig verschil: ofwel steekt men de blikjes in een blauwe zak, ofwel steekt men ze in een plastic zak die men meeneemt als men de volgende keer boodschappen gaat doen. Dat is dus geen probleem.

Het huidige systeem is echter wel een probleem. Daar hebben we trouwens al verschillende keren over gesproken. Het systeem van de PMD-zak is enorm duur. De ophaling van het PMD-afval is tien keer duurder dan de ophaling van papier. Het systeem van de PMD-zak is bovendien ook zeer onduidelijk. In feite stoppen de mensen dingen in de PMD-zak waarvoor er een alternatief is, en de

Dua

dingen waarvoor geen alternatief is, mogen ze er niet in stoppen. We zijn dus echt wel onlogisch bezig in dat hele systeem. Ik moet u het verhaal van Fost Plus niet vertellen, maar ik vind echt dat we fundamenteel verkeerd bezig zijn.

Er zijn alternatieven voor blikjes en er zijn alternatieven voor PET-flessen. Voor botervlootjes is er voorlopig echter geen alternatief. Daar zijn geen recyclagemogelijkheden voor, waardoor Fost Plus zegt dat het niet in de PMD-zak mag. De kosten vallen dan ten laste van de gemeente. Dat we daarmee bezig zijn, is uiteindelijk ook een reactie op klachten die we krijgen vanuit de gemeentebesturen. Zij vinden immers dat ze opdraaien voor het feit dat de aanvaardingsplicht van de industrie niet sluitend is.

Mevrouw Van den Eynde, ik vraag me echt af wie die kwakkel heeft gelanceerd van het statiegeld op sigarettenpeuken. Dat was waarschijnlijk een journalist die mij 'zocht'. Het lijkt me vrij evident dat zo'n idee niet van mij komt. Als iemand een systeem kan bedenken om voor sigarettenpeuken een statiegeldsysteem in te voeren, mag die persoon mij dat altijd uitleggen. Mij lijkt dat echter bijzonder onwaarschijnlijk.

We moeten met de sigarettenproducenten wel afvalbeheersplannen opstellen. We zijn daar momenteel trouwens ook mee bezig. Nu al worden bijvoorbeeld op grote festiviteiten kartonnen asbakjes aan de mensen gegeven. Dat systeem kent uiteraard zowel voor- als tegenstanders. Sommigen zeggen dat men beter niet zou roken, maar dat is natuurlijk ook geen oplossing. Een hardnekkige roker blijft immers roken. Hoe dan ook, we zijn daar wel mee bezig.

In ieder geval is en blijft het de bedoeling om afvalpreventiecampagnes te blijven voeren rond zwerfvuil. We kunnen echter niet om de vaststelling heen dat die campagnes op het terrein zelf heel weinig effect ressorteren. Dat is een zeer spijtige vaststelling, maar het is nu eenmaal zo.

De heer Wille heeft een aantal vragen gesteld over het aspect van de wettelijkheid. Daar kan ik het volgende over zeggen. Nog voordat we het publiek hebben gemaakt, hebben we het voorstel van het statiegeldsysteem al ter sprake gebracht bij de andere gewesten. Dat is gebeurd in het kader van de Interregionale Verpakkingscommissie. We hebben die commissie gevraagd om dat voorstel vanuit politiek standpunt te bekijken en dan een terugkop-

peling te doen. Voorzover ik weet, staat het Brussels Gewest daar niet echt negatief tegenover, maar stelt het zich wel vragen over de organisatie. Het Waals Gewest heeft voorlopig nog niet gereageerd omdat men daar wil terugkoppelen naar het beleid. Morgen is er overleg tussen de diverse gewestelijke milieuministers. Daar zullen we nagaan op welke manier ons voorstel onthaald wordt.

Mijn uitgangspunt is in ieder geval dat het statiegeldsysteem in geheel België moet gelden. Dat heb ik ook altijd duidelijk in mijn communicatie gezegd. We beschikken over de wettelijke mogelijkheid om het systeem alleen in Vlaanderen in te voeren. De juristen hebben mij verzekerd dat dit mogelijk is. Om praktische redenen zou ik het uiteraard echter beter vinden dat het op het landelijke niveau gebeurt. Ik hoop dan ook dat we op landelijk niveau tot een overeenkomst kunnen komen.

Dat zou dan op twee manieren kunnen. De eerste mogelijkheid is een federale wetgeving rond productbeleid. We denken dat dit niet zo opportuun is. Ik ben er absoluut voorstander van om de tweede mogelijkheid te volgen, namelijk om het te doen in het kader van de overeenkomst die we hebben met de verpakkingsindustrie. Er moet dus als het ware een nieuw soort Fost Plus komen, met daarin het statiegeldsysteem. Via de Interregionale Verpakkingscommissie moeten we dat effectief opnemen in de nieuwe onderhandelingen over het systeem van Fost Plus.

In dat verband kan ik u al zeggen dat de evaluatie van dat systeem rond is. Ik heb het evaluatierapport zelf nog niet gezien, maar mijn medewerkers hebben mij verzekerd dat het klaar is en dat het dus besproken kan worden binnen deze commissie. In die zin zijn we nu klaar om te beginnen onderhandelen over de eventuele bijsturing van het contract van Fost Plus en over het nieuwe contract na 2003.

Er werden in verband met het statiegeld van 10 frank op blikjes een aantal mogelijke problemen naar voren geschoven. Een eerste mogelijk probleem is hoe men kan weten op welke blikjes er statiegeld betaald is. Een tweede mogelijk probleem is dat er fraude zou kunnen ontstaan: mensen die zelf blikjes maken om op die manier 10 frank te verdienen.

Voor het eerste probleem is er een zeer eenvoudige oplossing, die men ook al in het buitenland heeft toegepast. De industrie kan een code op de blikjes aanbrengen, waardoor duidelijk is dat daar statie-

Dua

geld op betaald is. Dat kan zelfs gewoon met een optische lezer worden gecontroleerd.

Het tweede probleem, dat van het namaken, geldt in principe ook voor flesjes waarbij het statiegeld hoger ligt dan de waarde van het flesje zelf. We stellen echter vast dat daar geen fraude plaatsvindt.

In het buitenland gebeurt dit ook niet. Men houdt zich daar niet mee bezig. In Nederland bestaan bijvoorbeeld vierkante recipiënten in kunststof die herbruikbaar zijn en waarop een statiegeld van één gulden wordt geheven. Er is daar echter niemand die zich er mee amuseert daar een hele namaakindustrie rond op te bouwen.

Het normale principe dat gehanteerd wordt, is dat van een statiegeld dat gelijk is aan of lager dan de kostprijs van het recipiënt. In het buitenland gebruikt men evenwel andere systemen die ook zonder goed blijken te werken. Ik zou daarom de toestand niet dramatiseren, want ik denk niet dat daarin een probleem schuilt.

De voorzitter : Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Ik dank de minister voor haar antwoord, maar wens toch nog een drietal opmerkingen te formuleren.

In Denemarken zijn zelfs de kroonkurken van flesjes van een strip voorzien, zodat men die flesjes gemakkelijk onderweg kan openen. Dit is misschien een interessant alternatief.

Mijnheer Malcorps, ik verdedig de verpakkingsindustrie helemaal niet. Ik vraag wel om met hen overleg te plegen. Het moet immers duidelijk zijn dat het aanbod aan alternatieve verpakkingen vanuit de overheid gestuurd moet worden. Het is niet de verpakkingsindustrie die moet bepalen welke verpakkingen gebruikt moeten worden.

Het project-Zonhoven lijkt zo te horen interessant. Toch zou ik me ervoor hoeden drie verschillende projecten – ecotaksen, statiegeld én retourproject – tegelijkertijd door te voeren. Als u dat doet, creëert u verwarring bij de bevolking.

De voorzitter : De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs : Mijnheer de voorzitter, ik ben mij ervan bewust dat het probleem van het

zwerfvuil bijzonder hardnekkig is en een grondige mentaliteitswijziging vergt. Dat ik mijn wagen aan de verpakkingsindustrie zou koppelen, zoals de heer Malcorps beweert, is echter totaal onjuist.

Ik ben blij om de verduidelijkingen die de minister heeft verstrekt. Ik denk daarbij met name aan het feit dat deze materie op federaal niveau moet worden georganiseerd. Daarover bestond immers enige twijfel door uw eerdere uitspraken.

Ik hecht ook veel belang aan het principe dat het statiegeld even veel moet bedragen als de kostprijs van het recipiënt. Dat daarover onderhandelingen worden gevoerd met de verpakkingsindustrie en met FOST Plus beschouw ik als een noodzaak.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door mevrouw Van den Eynde werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Van den Eynde tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de opvolging van de Vlarenorm bij crematoria

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Van den Eynde tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de opvolging van de Vlarenorm bij crematoria. De eerder aangekondigde vraag met betrekking tot hetzelfde onderwerp mag hieraan worden toegevoegd.

Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, in 1999 werd de dioxinenorm in Vlaren ingeschreven op basis van een analyse waaruit duidelijk werd dat deze norm zowel voor bestaande als voor nieuwe inrichtingen haalbaar zou zijn. Meetresultaten met betrekking tot crematoria zouden reeds aantonen dat de Vla-

Van den Eynde

remnorm kan worden gehaald. De sectorale emissiegrenswaarde voor dioxines voor de bestaande installaties zal echter pas van kracht worden op 1 januari 2003. De bestaande crematoria hebben dus nog even de tijd om zich te regulariseren.

In een antwoord op een eerdere vraag om uitleg werd mij evenwel gemeld dat de milieu-inspectie ten laatste tegen eind februari metingen zou uitvoeren bij alle crematoria. Ik wil eigenlijk graag inzage in de resultaten van die metingen.

Enkele zaken zijn me nog steeds onduidelijk. Het is om die reden dat ik op 7 mei een schriftelijke vraag had ingediend, met de hoop vooral enkele technische antwoorden te krijgen. Bedoeling was een duidelijker inzicht te krijgen in de werkwijze van de crematoria en te weten te komen hoe hun toekomst er in Vlaanderen uitziet.

Ik was verheugd toen ik in juli in een persartikel het standpunt van uw Antwerpse Agalev-collega met betrekking tot crematoria kon vernemen. Ik had immers reeds in de commissievergadering van 1 februari 2001 het probleem van het Wilrijkse crematorium aangekaart. Gelukkig hebt ook u onderzocht en blijkbaar ingezien dat het crematorium van Wilrijk een te hoge dioxine-uitstoot heeft.

Waar zijn de crematoria in Vlaanderen gevestigd? Welke techniek wordt in elk van deze crematoria gebruikt? Welke crematoria vertonen extreme emissies? Werden er, naar Nederlands voorbeeld, reeds metingen uitgevoerd bij de crematoria in Vlaanderen?

Alle crematoria zouden ondertussen gestart moeten zijn met een saneringsplan om onder meer de dioxine-uitstoot te beperken. Wat omvat dit saneringsplan precies en welke maatregelen dienen hierin opgenomen te worden? Op welke manier wordt dit saneringsplan opgestart? Wanneer dienen de crematoria klaar te zijn met hun saneringsplan?

In welke crematoria zijn er momenteel problemen waardoor de opmaak van een saneringsplan werd opgestart?

In een interview met De Gazet van Antwerpen van 7 juni 2001 gaf de voorzitter van de Intercommunale Vereniging voor Crematoriabeheer van de provincie Antwerpen te kennen dat de huidige installatie soms een uitstoot heeft van tien nanogram, dit terwijl de dioxinenorm voor afvalverbrandings-

ovens 0,1 nanogram bedraagt. Dit betekent dat, indien de normen voor de dioxine-uitstoot voor crematoria ingevoerd zouden worden, de dioxinenorm wel honderdmaal zou worden overschreden.

Mevrouw de minister, als u weet dat de afstand in vogelvlucht van het crematorium in Wilrijk naar de Neerlandwijk praktisch dezelfde is als van de Isvagoven naar de Neerlandwijk, dan vraag ik me af of u het verantwoord vindt tegenover de bewoners van die wijk, maar ook tegenover alle buurtbewoners van crematoria, dat dit op deze manier verder gebeurt.

Hebt u onderhandelingen gevoerd met IVCA om tot een snellere sanering over te gaan? Op welke manier denkt u de dioxine-uitstoot te reduceren in afwachting van de realisatie van de nieuwe oveninstallatie?

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Het antwoord is vrij technisch, mevrouw Van den Eynde, ik zal u een kopie van de technische stukken bezorgen.

Een Vlarem-reglement verplicht de crematoria om jaarlijks de dioxinen en furanen te meten. We hebben gevraagd aan de milieu-inspectie om aan te dringen dat die metingen zouden gebeuren. Alle crematoria hebben die metingen gedaan in het voorjaar van 2001. De emissienormen voor dioxine die gelden voor verbrandingsinstallaties, 0,1 nanogram, gelden voor crematoria vanaf 1 januari 2003. Het was voor ons interessant om nu al na te gaan of men die norm zal halen.

Het crematorium te Wilrijk heeft vijf elektrische ovens. In maart 2001 zijn er metingen gebeurd. De resultaten liggen tussen 17,3 en 2,7 nanogram. Dat is ver boven de 0,1. Ondertussen zijn er nieuwe metingen gebeurd, waarvan de resultaten nog niet bekend zijn. De milieu-inspectie heeft opgelegd dat men voorlopig 5 nanogram mag uitstoten. Anders heeft men een onmogelijke situatie. In absolute cijfers is de uitstoot van een crematorium niet te vergelijken met die van een verbrandingsoven.

Het probleem in Wilrijk is dat men de elektrische ovens niet goed kan regelen. Maar er worden binnenkort nieuwe ovens gebouwd. Een ander probleem is de slechte staat van het materiaal dat moet worden verbrand, waar nochtans een reglementering voor bestaat. Afhankelijk van de aard van de doodskisten en de ornamenten komen er veel dioxinen vrij. Daarom hebben we alle crematoriumuitbaters op het kabinet uitgenodigd. We

Dua

hebben hen een brief gestuurd met de vraag om maatregelen te nemen en het KB van 1973 na te leven. Daarop heeft het IVCA de begrafenisondernemers en de gemeentebesturen een brief gestuurd met de vraag om zich te houden aan de voorschriften van dat KB. Het is de burgemeester die de toelating geeft tot lijkverbranding. Die voorschriften gaan over de dikte van de doodskisten, het materiaal, enzovoort. De crematoriumuitbaters zullen weigeren te verbranden als de voorschriften niet worden nageleefd.

IVCA heeft ondertussen ook andere maatregelen genomen. De ovens worden op een speciale manier gereinigd om een betere verbranding te hebben. Elke maandagmorgen wordt er voor de eerste verbranding kalk in de ovens geblazen. Dat absorbeert de dioxine. Men heeft ook de oventemperatuur verhoogd. Ten laatste op 31 december 2002 zullen alle huidige ovens vervangen zijn door vier crematieovens op aardgas, met elk een nageschakelde rookgasreiniging en een recuperatie van de warmte. We hopen dat men hierdoor de norm zal halen.

Wilrijk had een groot probleem, maar zal een nieuwe oven bouwen. Er zijn nu een aantal strikte voorwaarden opgelegd. Als blijkt dat men zich daar niet aan houdt, zullen we nagaan of we de oven toch niet moeten stilleggen. Een afvalverbrandingsinstallatie stilleggen kan, maar een crematorium stilleggen is moeilijker. De crematoriumuitbaters dreigen met een staking. Ik kan me als minister niet veroorloven dat alle crematoriumovens worden stilgelegd. Dan zou ik een groot politiek probleem hebben.

De situatie bij ons is zeer specifiek omdat de crematieovens gekoppeld zijn aan de plaats voor afscheidsrituelen. In het buitenland is dat niet zo. Eigenlijk hoeft dat ook niet. In Duitsland bijvoorbeeld gebeurt de afscheidsceremonie op een bepaalde plaats en de eigenlijke crematie op een andere plaats. Bij ons ligt dat psychologisch zeer gevoelig. De plaats van het afscheidsritueel is gebonden aan de crematieplaats. De uitbaters zijn bereid om daarover te praten. De beperking van het aantal crematies heeft te maken met de tijdsbeperking van de plechtigheid. Men overweegt om ergens een crematorium te bouwen zonder verbrandingsoven, dus alleen om het ritueel te kunnen houden.

Turnhout heeft twee ovens. In april 2001 werden monsters genomen, en werden waarden gemeten van respectievelijk 2,51 en 5,62 ng TEQ/Nm³. Dat

is een belangrijke overschrijding van de norm. In 2002 zal een bijkomende filterinstallatie worden geplaatst. In het bestek daarvan staat dat beantwoord moet worden aan de norm van 0,1 ng TEQ/Nm³.

Lochristi heeft vijf ovens, waarin 10.000 crematies per jaar gebeuren. Ik bespaar u de technische uitleg over deze ovens. Er werden emissiemetingen uitgevoerd in 2000 en 2001. In april werden resultaten gemeten van 0,20 tot 0,23 ng TEQ/Nm³, wat vrij goed is. In augustus 2000 was het 0,07 TEQ/Nm³. In het voorjaar van 2001 bedroegen de dioxineconcentraties respectievelijk 0,05 ; 0,85 ; 1,7 ; 1 en 0,7 ng TEQ/Nm³. Dat is voorlopig goed, maar er zijn bijkomende inspanningen nodig om de norm van 0,1 ng TEQ/Nm³ tijdig te halen. Er worden allerlei investeringen gedaan, waaronder het plaatsen van nieuwe filterinstallaties. Het probleem zal daar dus wel opgelost geraken.

Vilvoorde heeft drie aardgasgestookte ovens. Metingen in juni 2000 leverden een resultaat op van 1,85 ng TEQ/Nm³. In februari 2001 was het 0,83 en 0,51 ng TEQ/Nm³. Dat is iets beter dan in Wilrijk, maar er zijn toch nog problemen. In een besluit van de bestendige deputatie werd bepaald dat tegen 1 januari 2002 aan de normen moeten worden voldaan. Ook daar worden nieuwe installaties, waaronder mouwfilters, in gebruik genomen, en zal men wellicht tijdig klaar zijn.

In Hasselt zijn er twee ovens, waarvan we slechts een beperkt aantal meetresultaten hebben. Die bleven echter alvast onder de norm van 0,1 ng TEQ/Nm³. Ze zijn dus voorlopig in orde, maar er worden opnieuw metingen gedaan omdat het aantal te beperkt was.

In Brugge is de toestand verschrikkelijk. Er zijn vier identieke TABO-ovens, waarbij een hele reeks van metingen is uitgevoerd. In september 2000 werd 60 ng TEQ/Nm³ gemeten. Intussen is dat cijfer gedaald tot achtereenvolgens 12,3 ; 9,1 ; 17 ; enzovoort. Er is echter duidelijk een structureel probleem. Er is een saneringsplan opgesteld, dat op middellange termijn voorziet in de plaatsing van een ovenlijn per filterinstallatie met injectie van actieve kool. Het statusrapport werd voorgelegd op 9 juli 2001. Begin augustus zijn nieuwe metingen uitgevoerd, maar er zijn voorlopig nog geen resultaten. Momenteel is er een structurele aanpassing aan de gang, en er wordt een spectaculaire daling van de dioxineuitstoot verwacht. De werken zouden klaar moeten zijn tussen 1 april en 1 juli 2002. Ik vermoed dat het dan in orde zal zijn.

Mevrouw Van den Eynde, ik zal u een kopie van deze gegevens bezorgen. Het antwoord op uw tweede vraag was al verwerkt in mijn uiteenzetting over Wilrijk. Ik zal u ook die tekst bezorgen.

De voorzitter : Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Mevrouw de minister, ik ben zeer tevreden met dit overzicht. We hebben nog nooit zo'n volledig beeld gekregen van de uitstoot van dioxines door de crematoria in Vlaanderen.

Ik zie evenwel nog niet goed in hoe een burgemeester dit in de praktijk kan controleren. Er moet zeker met de begrafenisondernemers worden onderhandeld. Dat is een zware opdracht voor de burgemeesters, maar het is nodig.

Brugge en Wilrijk blijken de zwaarste probleemgevallen te zijn. Dat Wilrijk een probleem opleverde, heb ik al eerder gemeld. Ik neem aan dat u zeker deze twee crematoria nauwgezet zult volgen. Wilrijk is immers nu al een sterk verontreinigde buurt.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Carl Decaluwe tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de achterstallige betalingen voor afvalwaterheffing

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Decaluwe tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de achterstallige betalingen voor afvalwaterheffing.

De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, sinds 1982 betalen de Vlamingen een heffing om de kosten van de zuivering van het afvalwater te dekken. De regelgeving maakt een onderscheid tussen kleine en grote verbruikers. De inning is al een paar maal moeilijk gebleken. Dat heeft ook het Rekenhof al opgemerkt. Daarom werd in 1999 een doelmatigheidsonderzoek uitgevoerd naar de invordering en de inning van milieuheffingen. In februari 2001 werd aan het parlement een rapport voorgelegd.

Uit het antwoord op mijn schriftelijke vraag naar de stand van zaken bleek dat de inning van de afvalwaterheffing zowel bij de kleine als bij de grote verbruikers voor problemen zorgt. Volgens de cijfers waar ik over beschik, zijn 154.000 aanslagen van kleine verbruikers niet of niet tijdig betaald. Voor het heffingsjaar 2000 werden een kleine 25.000 dossiers ambtshalve oninbaar verklaard. Samen waren ze goed voor een bedrag van meer dan 100 miljoen frank. Reeds 9.000 aanslagen konden opnieuw worden ingekohierd voor een bedrag van 33 miljoen frank. Het gaat vooral om teruggezonden heffingsbiljetten met onjuiste adressen. De informatica laat mijns inziens toe dat efficiënter te maken, ook in samenwerking met de gemeentebesturen.

Wat me echter verontrust is dat de oninbare aanslagen in het heffingsjaar 1998 verdubbeld waren ten opzichte van het aantal in 1995. Dat is gewoon een naakte vaststelling. Over definitieve recentere cijfers beschik ik nog niet, maar uit de gegevens waarover ik nu reeds beschik, blijkt toch dat er een openstaand saldo van 150 miljoen frank is voor de kleine verbruiker. Er blijft dus een lichte stijging merkbaar.

Als we kijken naar de inning van de afvalwaterheffing bij de grote verbruikers, merken we dat die ook niet zo vlekkeloos verloopt. Voor de heffingsjaren 1991 tot 1998 bleven er na het uitputten van de proceduremiddelen nog ruim 2000 dossiers openstaan. Het gaat hier om een bedrag van 1 miljard frank. Voor achterstallige bedragen ten belope van 673 miljoen frank lopen er rechtszaken. Ongeveer 200 miljoen frank zien we nooit meer terug omwille van faillissementen. Ook de militaire overheid moet nog ongeveer 100 miljoen frank betalen.

De realiteit achter deze gegevens is dat steeds meer burgers en bedrijven de afvalwaterheffing betwisten en dat de inningsprocedure voor verbetering vatbaar is. Mevrouw de minister, uw kabinetschef heeft dat laatste trouwens ook gezegd in een interview van enkele maanden geleden. Daarom heb ik twee concrete vragen. Welke nieuwe initiatieven zijn genomen of zullen worden genomen om die openstaande saldi zo laag mogelijk te houden ? Is er al overleg geweest met de federale overheid over de 100 miljoen frank die de militaire overheid nog moet betalen ? We hebben al eerder discussies gehad over de milieuvergunningen en de federale overheid, en ik vind dat die kwestie in die context ook moet worden aangekaart, zeker als we praten over een snel en efficiënt bestuur.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, collega's, wij hebben zeker een probleem met de kleine verbruikers. Sinds 1996 is de eenheidsprijs van de heffing gestegen van 600 frank tot 900 frank. Dat is dus een verhoging van 50 percent.

Vanaf dat moment hebben we gemerkt dat het aantal slechte betalers is gestegen van 18.600 voor het heffingsjaar 1995 tot 28.300 voor het heffingsjaar 1996. Sinds het heffingsjaar 1997 is de berekeningswijze van de heffing op waterverontreiniging ook aangepast. De ks-factoren werden toen afgeschaft. Een gevolg daarvan is dat het aantal heffingsplichtigen dat de minimumheffing van 300 frank moet betalen, is gedaald van 25 percent in 1996 tot 7 percent in 2001. Daaruit kunnen we besluiten dat de betalingsbereidheid omgekeerd evenredig is met de hoogte van het bedrag van de heffing. Dat is eigenlijk een veronderstelling, maar ik denk dat er toch enige logica in zit.

Tegenover al het voorgaande staat dat wij het aantal vrijstellingen gevoelig verhogen. In het programmadecreet 2002 zullen we nog een nieuwe categorie vrijstellingen doorvoeren. Ik kom daar later nog op terug.

Het huidige inningssysteem waarbij de waterfactuur wordt aangeboden door de drinkwatermaatschappij en waarbij de heffing later apart door de VMM wordt geïnd, is problematisch. Er verstrijkt een lange periode tussen het verbruik en de inning. Adresveranderingen die in de tussentijd gebeuren, zijn een probleem. Op een jaar tijd verhuizen een heleboel mensen in Vlaanderen. De inning moet dus zo snel mogelijk gebeuren. Ik denk dat dat een belangrijkere factor is dan de betalingsbereidheid.

Wij hebben dan ook beslist om vanaf 2002 de inning van de heffing toe te vertrouwen aan de drinkwatermaatschappijen om op die manier te komen tot een eenfactuursysteem. Mijn diensten werken nu samen met de drinkwatermaatschappijen om deze omschakeling door te voeren tegen het nieuwe inningsjaar. Vanaf dan zullen heffing en verbruik samen worden aangerekend. Ik ben ervan overtuigd dat dit tot een serieuze vereenvoudiging zal leiden. Het aantal betwistingen zal volgens mij dan gevoelig dalen.

De heer Decaluwe verwees al naar de resultaten van een studie die werd uitgevoerd door Deloitte & Touche. Daaruit bleek dat personen met een integratietegemoetkoming en met een tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden, over dezelfde beperkte financiële middelen beschikken als de drie categorieën die nu zijn vrijgesteld. Op basis van die

studie namen wij het initiatief om die personen in het programmadecreet 2002 ook vrij te stellen.

De VMM leverde ondertussen grote inspanningen om de gerechtelijke vorderingen sneller in te zetten, maar wel met zo weinig mogelijk kosten ten laste van de slechte betaler. Heffingsplichtigen met betalingsmoeilijkheden kunnen bij de VMM een afbetalingsplan aanvragen en van die mogelijkheid wordt vrij regelmatig gebruikgemaakt. De betaling van het saldo gebeurt dan niet binnen de 2 maanden na de verzending van het heffingsbiljet, maar wel binnen de 12 maanden. Men kan dan in schijven betalen.

In verband met de grootgebruikers was ik verwonderd over de inhoud van uw vraag, mijnheer Decaluwe, want er is geen sprake van een jaarlijkse toename van het aantal niet-betalers. Ik heb hier een tabel waaruit blijkt dat het percentage van het betaald bedrag ten opzichte van het oorspronkelijk ingekohierde bedrag net toeneemt. De jongste jaren neemt het rendement dus toe. Voor het heffingsjaar 1998 werd reeds meer dan 95 percent van de ingekohierde heffing betaald binnen de zes maanden nadat de dossiers aan de gerechtsdeurwaarder werden overgemaakt voor de betekening van een dwangbevel. In heffingsjaar 1994 bijvoorbeeld bedroeg dat percentage nog 87 percent. De percentages zijn globaal gezien geleidelijk aan gestegen : 60 percent, 81 percent, 77 percent, 87 percent, 88 percent, 87 percent, 91 percent, 95 percent. De situatie verbetert dus wel degelijk. Mijnheer Decaluwe, ik weet niet of u uw informatie haalde uit mijn antwoorden op uw schriftelijke vragen. Ik zal die cijfers toch eens naast elkaar moeten leggen.

Welke nieuwe initiatieven kunnen er nu genomen worden ? Voor de niet-betaalde, eisbare heffingsbedragen wordt steeds een gerechtsdeurwaarder ingeschakeld. Uit een studie van de betalingsbereidheid na de verzending van de administratieve maningen door de Vlaamse Milieumaatschappij en de gerechtelijke maningen door de gerechtsdeurwaarder, is gebleken dat het effect van beide acties voornamelijk voelbaar is in de maand volgend op de verzending van de maningen. Bijgevolg is er geen enkele reden om lange tijd te wachten om naar de volgende invorderingsfase te gaan. Er wordt naar gestreefd de tijdspanne tussen de verschillende invorderingsprocedures te herleiden tot maximum 3 tot 4 maanden. Een snellere invordering zal vermoedelijk betere resultaten opleveren.

Voor de andere categorieën van dossiers, zoals faillissementen en dergelijke, is de invloed van de

Dua

Vlaamse Milieumaatschappij op de betalingen eerder beperkt. De faillissementsdossiers worden wel verder actief opgevolgd. De curator wordt regelmatig gevraagd naar de stand van zaken in het faillissement. Pas op het moment dat de curator bevestigt dat er geen dividend zal zijn voor de Vlaamse Milieumaatschappij, worden de desbetreffende bedragen in onwaarde geboekt. Aangezien de afsluiting van een faillissement in de praktijk gemiddeld acht jaar duurt, is het echter niet verwonderlijk dat deze bedragen nog geruime tijd zullen openstaan in de boekhouding.

Voor de procesdossiers was er een bevoegdheidsprobleem. Was het Vlaams Gewest bevoegd om het Hof van Beroep te Gent bevoegd te verklaren voor de geschillen met de Vlaamse Milieumaatschappij? Aangezien het Arbitragehof zich in het begin van dit jaar uitsprak over dit bevoegdheidsprobleem, kan worden verwacht dat in een groot aantal dossiers opnieuw een rechtsdag zal worden bepaald voor het Hof van Beroep te Gent en dat de achterstand geleidelijk aan zal worden weggewerkt.

Voor de nieuwe procesdossiers is niet langer het Hof van Beroep van Gent bevoegd, want deze bevoegdheid werd overgedragen naar de nieuwe fiscale rechtbanken. Dat zijn rechtbanken van eerste aanleg die als het ware met een schone lei de behandeling van de dossiers kunnen aanvangen, zodat een uitspraak hopelijk niet meer zo lang op zich zal laten wachten.

Ik denk dat de verwarring over de achterstal te maken heeft met het feit dat u werkt met cumulatieve bedragen. Dan wordt de situatie natuurlijk jaarlijks slechter. Als u de achterstallen per jaar bekijkt, verbetert de toestand echter.

Dan is er het probleem van het leger. Het leger moet normalerwijze nog 98 miljoen frank betalen aan openstaande saldi. In onze heffingswetgeving zijn een aantal vrijstellingsregelingen limitatief opgenomen. Er worden geen uitzonderingen voorzien voor overheidsinstellingen. Dat lijkt me ook heel logisch. De overheid moet het goede voorbeeld geven. Het principe dat de vervuiler betaalt, moet ook toegepast worden op alle overheidsdiensten.

Landsverdediging is het daar echter absoluut niet mee eens, en verwijst naar een wet van Napoleon, die we hier volgens mij al eens besproken hebben in een andere discussie. Landsverdediging beweert van alles vrijgesteld te zijn en weigert te betalen. We hebben hier al verschillende contacten over

gehad, maar het leger blijft ostentatief op zijn standpunt staan. Wij blijven ook op ons standpunt staan: de overheid moet betalen. Momenteel worden er gesprekken gevoerd met landsverdediging om een protocol af te sluiten voor het toekomstige beheer van militaire domeinen en over de milieuinspectie. We proberen al deze zaken samen te regelen in een protocol.

In deze gesprekken zal ook worden ingegaan op de heffingenproblematiek. Eventueel moeten we het probleem voorleggen aan het Overlegcomité. Landsverdediging gaat er echter van uit boven alle wetten te staan op basis van die wet van Napoleon. De militaire overheid beweert dat ze geen milieuinspectie nodig heeft, dat ze geen afvalwaterheffingen moet betalen en dergelijke. Dat probleem proberen we op te lossen. Landsverdediging is alleszins niet geneigd om te betalen.

De voorzitter : De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe : Ik dank de minister voor het antwoord. Ik denk dat het bijzonder positief is dat men één formulier wil invoeren. Ik had ook de vergelijking willen maken met de problematiek van Electrabel-Gaselwest, omdat men daar toch ook op een zeer accurate manier inspeelde op adreswijzigingen.

Het zou goed zijn om de gemeentebesturen informatica te geven om domicilielijzigingen te verwerken. Dat zou veel voordelen opleveren bij bijvoorbeeld een volkstelling. Er moet dan natuurlijk rekening gehouden worden met de wet op de privacy, maar ik vind dat men daar toch ook niet te ver in mag gaan. Op den duur kan men niets meer opvragen en kan er geen efficiënt bestuur meer zijn. De overheid moet garanties bieden dat ze niets anders doet met die gegevens.

Als dit ooit ter sprake komt, mevrouw de minister, zou die mogelijkheid toch moeten worden aangekaart. Voor het overige blijven we de problematiek opvolgen via parlementaire vragen, om alles zo accuraat en efficiënt mogelijk te laten verlopen.

De voorzitter : De heer Lachaert heeft het woord.

De heer Patrick Lachaert : Mevrouw de minister, een zaak in uw antwoord blijft mij onduidelijk. U spreekt over de reden van de vertraging. Op een bepaald moment heeft u het over de rechtbanken. Wat u zegt klopt wel met betrekking tot de betwisting, maar voor de inningen klopt dat niet. Het klopt dus voor degenen die bezwaar aantekenen. Dat is echter niet het gros van de mensen, en dat is

Lachaert

waarschijnlijk ook niet het deel dat het minst betaalt.

De procedure van de inning gaat als volgt. Eerst wordt het biljet verstuurd. Dan wordt er een aanmaning verstuurd. Uiteindelijk gaat men bij de deurwaarder om het bedrag te innen. Op zich denk ik dat dat bedrag inbaar is door de deurwaarder, en dat er dus geen aanvullende procedure moet worden gevoerd voor de rechtbank. Het is niet zoals bij een burgerlijke vordering, dat er eerst een vonnis moet zijn.

Mijn vraag is dan eigenlijk specifiek voor dat deel, wat het resultaat is van het inzetten van de deurwaarders. U spreekt over 1 miljoen frank die niet wordt geïnd. Ik kan me voorstellen dat daar bijvoorbeeld 500.000 frank van betwist is, maar dat er dan toch nog 500.000 frank niet betaald en niet betwist is. Dat is in handen van een deurwaarder. Wat is het resultaat daarvan ?

Ik heb ten slotte nog een tweede vraag. Die heeft te maken met de wet op de privacy. Men kan die inlichtingen perfect bekomen, en het is dus niet juist dat men zich daarachter verstopt.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Ik ging inderdaad ook iets zeggen over de wet op de privacy. Die wet is een van de zaken die voor problemen zorgen bij het overhevelen van de inning van de VMM naar de watermaatschappijen. We moeten dus nog via de privacy-

commissie passeren. Ik ga vandaag nog een brief sturen aan die commissie met de vraag dat ze zich over dat probleem buigt.

Het probleem zou te maken hebben met het volgende. De VMM heeft van de privacycommissie de toestemming gekregen om te beschikken over de gegevens van de Kruispuntbank om aan te duiden wie een sociale vrijstelling kan krijgen. De VMM moet dat nu doorgeven aan de drinkwatermaatschappijen, terwijl die maatschappijen dat akkoord niet hebben gekregen van de privacycommissie.

Aan de andere kant wil ik toch wel het volgende duidelijk maken. Het gaat hier gewoon om een computerbestand waarbij naast de namen ofwel een '0' ofwel een '1' staat. Zo werkt een computer immers. De overheid weet daar dus niets mee. Ik wil daar wel over discussiëren, maar als men daar echt een punt van maakt, vraag ik me toch wel af waarmee we dan bezig zijn.

Mijnheer Lachaert, wat de rest van uw vragen betreft, wil ik dat wel eens opzoeken. Ik heb in ieder geval duidelijk het onderscheid gemaakt. Aan de ene kant zijn er de deurwaarders – daar heb ik geen resultaat van, en aan de andere kant zijn er dan de geschillen, de rechtbanken, enzovoort.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 11.39 uur.*
